

Nadalje oaza Džofra z mestom Sokna; Avdžila, že južno Barke; Džarabul, proti Egiptu, o tej so zadnje čase poročali, da so jo posedli Angleži. Globoko doli na jugovzhodu leže še zelenice Kufra, od 24° do 26° N, stiri so: Tajzerbo, Sighen, Erbena in Kebabo. Tu je poglavar verske sekte Senussi, o kateri se je zadnje čase toliko pisalo. Nekateri pravijo, da so najbolj fanatični mohamedani, drugi pa, da je skromna verska bratovščina brez pomena, da se ne vtika v politiko itd. Francoski listi pravijo, da bi v slučaju upora vse Senussi lahko premagali s 500 konjeniki in 300 spahiji (francoskimi vojaki v Afriki). Kdo jim verjame? Gotovo hočejo Italijane uspavati.

Ob morju so še nekatera mesta, ki imajo nekaj pomena, tako Homs, Mizrata, Bengazi (že v Barki), Derna, Bomba in Tobruk, bodoča italijanska Bizerta. — Bizerta je močno utrjeno mesto v Tuneziji, ki tvori s Korziko, Toulonom in algerskim Oranom mogočni francoski trdnjavski četverkot.

— Tobruk ima še drug pomen, pomen svetovno političnega značaja. Angleži delajo železnico iz Egipta do sem, imajo že svoje delavce tu; železnica bo pozneje tako izpeljana, da bo šla ob strani Egipta, ne skozi Egipt, in potem na jugu Egipta do Rdečega Morja, ognila se bo torej popolnoma pokrajin, ki jim vsaj navidezno zapoveduje kedive. Angleži hočejo napraviti tega za kalifa, zato mora biti nazunaj samostojen, zato železnica okoli njegovega teritorija. Zato tudi spletke proti Turkom, katerim hočejo vzeti kalifat, zato jim je prav, da njim samim ni treba naravnost ofenzivno nastopiti, da to opravi Italija in z okupacijo Tripolitanijske zabije klin med mohamedane na vzhodu in one na zahodu, in razdere most, ki jih je še družil. To ravno hočejo Angleži, ki bodo s svojo železnico imeli tudi kalifa v svojih rokah. Kalif je glavar mohamedanov, Angleži bodo gospodarji ogromnega islamskega telesa in Italija jim pri tem pomaga, ker s podkopavanjem avtoritete sultana sili kedivu kalifatsko žezlo v roke!

Tripolitanijska ima zlasti pomen kot trgovska dežela, vendar ne več takega kot prej, ker so Angleži trgovino centralne Afrike potegnili proti mestu Lagos poleg Nigerije; promet opravljajo karavane, večinoma z velblodi. Pot do Čadskega jezera je dolga okoli 2000 km, šteto od mesta Tripoli. Če napravi karavana na dan 28 do 30 km, potrebuje do sedemdeset dni, da pride do prvih trgovišč. Iz Sahare in Sudana dobivajo slonovo kost, nojeva peresa, kože, zlato, gumi, natron, žveplo, prej je cvetela tudi trgovina s sužnji; k temu pridejo še domači pridelki, halfa, gobe, volna, henah, žito, natron, sadje. Glavni izvoz je šel dosedaj na Angleško in v Avstrijo. Uvažajo pa volneno in bombažovo blago, svilo, predivo, steklene bisere, kavo, čaj i. dr. S trgovino se pečajo zlasti Arabci po mestih, z živinorejo Beduini po deželi; prebivajo pa v Tripolitanijski še domačini Berberi, kakih 50.000 Turkov, 15.000 Židov, ki imajo v mestu samem tudi svoj oddelek, Harra, 4000 Maltezov, 4000 črncev, 1000 Italijanov in par drugih. Italijani so imeli že dosedaj tam svoje

sole, svoje misijone, in ob morju zna skoro vsak italijansko. — Glavno mesto šteje 25 — 50.000 prebivalcev, vsak drugače pove, pa tudi ni vedno enako, zaradi trgovine itd. Ceste so ozke, 4—5 m široke, vidimo mnogo obokov; potrebni so, da podpirajo hiše, ki so često iz zelo slabe opeke; ceste so tlakovane, večkrat s sicilskim granitom; glavna cesta je dva kilometra dolga; imajo razsvetljavo, snažijo jih, škropijo; vpeljal je to zlasti guverner Rešid, pred Fevzijem; vidimo, da je bil Tripolis bolj napreden kot so druga orientalska mesta. Minareti so večinoma že okrogli, v Tuneziji in Algiru so četvero- ali večoglati, vstop v mošeje je lahek, ni nobenih sitnosti kakor drugje. Rimske ostanke imamo tudi, tako neki lok cesarja Marka Avrela. Življenje je živahno, zlasti v kavarnah, oziroma pred njimi; najbolj ob torkih in petkih. Pečajo se prebivalci z izdelovanjem usnja, volnenega blaga, preprog, iskanjem gob, nakladanjem halfe itd. Na trgu vidimo poleg omenjenih živali tudi še koze in ovce iz južnih

KAKO SO SI ITALIJANI PREDSTAVLJALI VOJSKO:

„Osvobojena“ Tripolitanijska poljubljala italijanski prapor (po razglednici)

pokrajin, geparde, gazele itd. Turki so ustanovili tudi nižjo obrtno solo, ki je prav vzorna. Italijanska kolonija v mestu je štela dosedaj 200 duš zlasti Sicilijancev, večinoma roko-delcev in trgovcev, nekaj uradnikov zavoda Banca di Roma, ki ima tu svojo filialko. Razdeljeni so bili pa ti Italijani v tri stranke, tudi anarhistov je bilo nekaj. Hudomušno pravi neki Nemec: Rezultati italijanskega kulturnega dela so bili dosedaj sledeči: Stroj za izdelovanje olja, za izdelovanje ledu, stiskalnica za travo esparto in kinematograf!

V starih časih so gospodovali tu Kartaganci, Hanibal se je zanimal za deželo med Sirtama, sedanjo Tripolitanijsko, regio Syrtica so jo imenovali pozneje. Rimljani so jo dali leta 201. numidskim kraljem, leta 46. jim jo je pa Cezar vzel, postala je rimska pokrajina, začetkoma kot del prokonzularne Afrike; Septimij Sever ji je dal pa samostojnost. Tripolis = Tromestje, namreč Oea, sedanje mesto Tripoli, Sabrata in Leptis magna, oziroma pozneje L. maior. Krščanstvo se je hitro razširilo, štejemo do 500 škofov, dežela je cvetela, kakor za Rimljanov; isto velja o sosednji Kirenaiki, sedanji Barki. Prišli so Vandali, vse so uničili, Bizantinci